

(10) OTKA NN 104456 „Klasszikus ókor, Bizánc és humanizmus. Kritikai forráskiadás magyarázatokkal” című pályázat

A terveknek megfelelően a kutatócsoport nemcsak a *Byzanz und das Abendland II.* nemzetközi konferenciát (és a testvérpályázóval közös symposiont) valósította meg – illetve önálló kötetben publikálta az első konferencia előadásait –, hanem a második és harmadik konferencián a nyugati irodalmak kutatási területeit is bevonta (olasz, német, francia). Mindemellett a XI. Magyar Ókortudományi Konferencián – külső csatlakozókkal – önálló ülészakot alkotott, amely a konferencia legnagyobb tematikus egysége lett. Elindította az *Antiquitas – Byzantium – Renascentia* könyvsorozatot (ISSN 2064-2369), amelynek keretében a második kutatási évben további hat (így összesen már tíz) kötetet jelentetett meg. A sorozatban a tudományos művek mellett fordítások és segédletek is helyet kapnak, ezek megvalósításában a szerzők és szerkesztők mellett a fiatal kutatók is közreműködtek. (Kilenc kötet elektronikusan is elérhető az ELTE Eötvös Collegium honlapján.)

– Bizánc és a Nyugat (*Byzanz und das Abendland*) című nemzetközi konferencia és szemináriumsorozat 2013. nov. 25–29.

<http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/felev13141/Byzanz%20und%20das%20Abendland%20nemzetk%C3%B6zi%20konferencia%20%28programf%C3%B-Czet%29.pdf>

A programban a francia, olasz és német kutatási területek is megjelentek. Tudósítás OTKA hivatkozással: *Élet és Tudomány* LXIX. évf., 2. 48–50.

– A *Collegium Danubianum II.* (Bécs, Collegium Hungaricum) 2014. aug. 25–27. között valósult meg. A társpályázat kutatói jelenlétében a kutatócsoport tagjai beszámoltak eddigi eredményeikről, előadások hangzottak el és megvitatták a további együttműködési lehetőségeket.

– Megjelent a *Bibliotheca Byzantina I.* tanulmánykötet. A kötetet Susanne Bachfischer igazgató és Michael Zimmermann osztrák nagykövet meghívására az Osztrák Kulturforum dísztermében 2013. november 27-én mutattuk be. Önálló kötetben jelent meg a francia ülésszak anyaga: *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest.* A kötetet Hervé Ferrage igazgató meghívására a Francia Intézetben mutatuk be 2013. november 25-én. Megjelent a kutatócsoport *MÓK XI.* – pályázatunkkal azonos című – ülésszakán elhangzott előadásainak idegen nyelvű tanulmánykötete, az *Investigatio Fontium.*

Az *Antiquitas – Byzantium – Renascentia* (a továbbiakban ABR) sorozat új kötetei:

V. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West.* (szerk.) Juhász Erika. Budapest, 2013. (A továbbiakban: *BuA I*)

VI. *Achilleus Tatios: Leukippé és Kleitophón története.* Fordította és az utószót írta: Szepessy Tibor. Budapest, 2014.

VII. *Római költők antológiája.* (szerk.) Szepessy Tibor. Budapest, 2014.

VIII. Maywald József – Vayer Lajos – Mészáros Ede: *Görög nyelvtan.* (szerk.) Mayer Gyula. Budapest, 2014.

IX. Jacqueline de Romilly – Monique Trédé: *Az ógörög nyelv szelleme.* (szerk.) Horváth László és Vargyas Brigitta. Typotex, Budapest, 2014.

X. *Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen. Beiträge der Tagung Klassisches Altertum – Byzanz – Humanismus der XI. Ungarischen Konferenz für Altertumswissenschaft* (szerk.) Horváth László. Budapest, 2014. (A továbbiakban: *Investigatio.*)

Horváth László a *Der neue Hypereides* című monográfia kiadásán dolgozott, a kötet 2014 novemberében megjelent. Emellett három tanulmányt (ebből egyet negyedik publikációként idegen nyelven is) és egy recenziót jelentett meg, egy konferenciakötet szerkesztett, és egy konferencia-előadást tartott. (A nyomtatásban megjelent tanulmányokat itt nem említjük, a teljes adatsor a „közlemények” függelékben szerepel.)

Szerkesztés

– *Investigatio Fontium ...* (ABR X).

Előadás

– Plutarchos, a hazafi. *MÓK XI*.

Szepessy Tibor Achilleus Tatios művét kutatta. A kutatócsoport fiatal résztvevőinek bevonásával új, javított kiadásban kiadta a római költők antológiáját.

Szerkesztés

– *Római költők antológiája ...* (ABR VII).

Előadás

– Adalékok Achilleus Tatios regényéhez. *MÓK XI*.

Egedi-Kovács Emese a 12. századi francia–magyar–bizánci dinasztikus és irodalmi kapcsolatokat, valamint III. Béla emlékét a középkori francia irodalomban vizsgálta. Megkezdte az Ivron 463-as jelzetű kódex görög és ófrancia szövegének átírását.

Szerkesztés

– *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest*, sous la direction d'E. Egedi-Kovács (Budapest, 2013).

Előadás

– Le codex Ivron 463 approches paléographique et philologique. *Byzanz und das Abendland* 2013. november 25.

– La traduction française de la version grecque dite d'Ivrou de *Barlaam et Joasaph*. À propos de l'édition critique en cours, *Bécs, Collegium Hungaricum*. 2014. aug. 26.

– Ivron 463 sz. kódex. *MÓK XI*.

Tóth Iván folytatta a *Historiae* historiográfiai vizsgálatát. II. Mehmed első orációját kutatta. Igazolta, hogy a késő bizánci történetírásban is jelen van, hogy a történetíró saját nézeteit a szereplők tolmácsolásában közli. A 15. században a történeti műveket nagyobb közönség előtt is felolvasták.

Előadás

– Nagy Sándor történetírója és bizánci utóélete. *Ókortudományi Társaság Szegedi Tagozata*. 2013. szeptember 30.

– Suggestions on the Speeches of Mehmed II in Kritobulos' *Historiai*. *Byzanz und das Abendland*. 2013. november 28.

– Az irodalmi utánpótlás szerepe a görög és bizánci történetírásban. *Ókortudományi Társaság Szegedi Tagozata*. 2014. február 11.

– Az utolsó bizánci történetíró és közönsége. *MÓK XI*.

– The Arrian-manuscript in Vienna. *Bécs, Collegium Hungaricum*. 2014. augusztus 26.

Berkes Lajos a heidelbergi egyetemen megvédte *Dorfverwaltung und Dorfgemeinschaft in Ägypten von Diokletian zu den Abbasiden* című értekezését. A monográfia a Harrassowitz kiadó *Philippika* sorozatában jelenik meg.

Előadás

– The Persian and Islamic Occupation of Egypt in the Seventh Century: Similarities and Differences. *Military Diasporas and Diasporic Regimes in East Central Europe and the Eastern Mediterranean 500–1800*. Heidelberg. 2013. okt. 28.

– Fiscal Institution or Local Community? The village *koinon* in Late Antiquity 4–8th centuries. *Institutions in Villages in Egypt from the Early Roman Period to the Fatimid Period*, King's College London. 2014. júl. 4.

Juhász Erika megvédte *A Húsvéti krónika új kritikai kiadásának előkészületei* című PhD-értekezését. Német nyelvű előadást tartott a *Chronicon Paschale* 16. századi másolataival kapcsolatos téves elképzelésekről. A 2012. évi konferencia bizánci előadásából általa szerkesztett idegen nyelvű kötet (*BuA I*) 2013-ban jelent meg. Előadott Tübingenben. Szegeden angol nyelvű előadást tartott. A MÓK XI. konferencián elhangzott magyar nyelvű előadása angol nyelven jelent meg. A *Chronicon Paschale* új kritikai kiadásán, és a kiadás előmunkálatait bemutató monográfiáján dolgozott.

Szerkesztés

– *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West* (Budapest, 2013)

Előadás

– Die Abschriften des *Chronicon Paschale*. *Byzanz und das Abendland*. 2013. november 27.

– Die Indikationsangaben bei Johannes Malalas und in der Osterchronik. Die Weltchronik des Johannes Malalas. *Autor-Werk-Überlieferung. Internationale Fachtagung*. Tübingen, 2014. február 28.

– Scelus nomine Andreas Darmarius scriptor et veterator nequissimus. MÓK XI.

– *Ancilla philologiae*: informatika az ókortudományban. *ELTE Kárpát-medencei nyári egyetem*. 2014. július 11.

Farkas Zoltán a bizantinológiai kutatások szakmai irányítása mellett két tanulmányt közölt, és két előadást tartott.

Előadás

– A magyar őstörténet bizánci forrásai. *Könyvsorozat a magyar őstörténetről* - MTA Székház, Budapest, 2014. március 20.

– Tagolás – értelmezés: bizánci esettanulmányok. MÓK XI.

Szikora Patricia az *In laudem Iustini* dicsőítő eposzt kutatta, az avar követjárás leírására összpontosított.

Előadás

– Avar követjárás Bizáncban (Corippus: *In laud.* III. 231–407). MÓK XI.

Delbó Katalin A bécsi *Cod. Phil. Gr.* 169-ben található *Florilegium Vindobonense* központozását vizsgálta. A 12. századi bizánci Nikétas Eugenianos *Drosilla és Charikles* című művét kutatta.

Előadás

– A XII. századi bizánci regény. *MÓK XI.*

Hegyri Orsolya Az ÖNB 190–es sz. *Florilegium Patrum Latinorum de Processione Spiritus Sancti*-ban a latin szerzők szövegrészleteit kritikai jegyzetekkel látta el.

Előadás

– Martyriai hagión didaskalón latinón. *Byzanz und das Abendland.* 2013. november 29.

Szegvári Zoltán Anna Komnéné *Alexias* válogatott szemelvényeit fordította, és forrásait kutatta. Az EHESS bizantinológiai képzésének hallgatója volt. Dolgozatának tárgya az ÖNB Suppl. Gr. 116 bizánci rotulus.

Előadás

– Supplementum Graecum 116. *Bécs, Collegium Hungaricum.* 2014. augusztus 25.

Ötvös Zsuzsanna az ÖNB Suppl. Gr. 45. jelzetű görög–latin szótár marginális bejegyzéseit vizsgálta. Monografikus doktori értekezését a pályázati futamidő végén benyújtotta.

Előadás

– Exploring the Source of the Aristophanic and Legal Marginal Notes in the Ms. ÖNB Suppl. Gr. 45. *Byzanz und das Abendland.* 2013. november 28.

– Széljegyzetek és forrásaik az ÖNB Suppl. Gr. 45. jelzetű humanista vocabulariumban. *MÓK XI.*

Lágler Éva Janus Pannonius görög–latin fordításainak kutatásában a szójegyzékeket és az azokból egyesített szószedetet egészítette ki, folytatta a szövegkritikai problémák gyűjtését.

Schüzler Tamara a Bolognában (no. 2682) őrzött kéziratban Várad Péter olvasási szokásainak jeleit kutatta. Több típust különített el. Az interpunkciós jeleket is vizsgálta.

Előadás

– De vita Moysi: Concluions Based on Marginal Notes. *Byzanz und das Abendland.* 2013. november 29.

Locsmáncsi Dániel a Lambeck által hátrahagyott, öt kódexben őrzött levélkorpuszt rendezte.

Kovács István a P.Tebt. 2.583 sz. papirust, ógörög nyelvű magánlevelet vizsgálta. Ebben a témakörben hat előadást tartott.

Előadás

– P.Tebt. 2.583. Bécs, *Collegium Hungaricum*. 2014. augusztus 25.

Összesen – OTKA hivatkozási számmal – 7 szerkesztett önálló kötet (ebből 3 segéd-
könyv), 22 tanulmány (4 magyar, 18 idegen nyelvű [4 külföldön]), 1 recenzió és 26
előadás jelent meg, illetve hangzott el a kutatócsoport tagjai részéről.

FÜGGELÉK

(a kutatócsoport tagjaitól eddig megjelentetett közlemények jegyzéke)

2012

- Berkes Lajos – Younes Khaled: A Trilingual Scribe from Abbasid Egypt? A Note on CPR XXII 17. *Archiv für Papyrusforschung* 58 (2012) 97–100.
- Egedi-Kovács Emese (szerk.): *Dialogue des cultures courtoises*. (Budapest, 2012).

2013

- Berkes Lajos: Korr. Tyche 735–738. Bemerkungen zu dokumentarischen Papyri aus dem 6–7. Jh. *Tyche* 28 (2013) 203–204.
- Egedi-Kovács Emese: Le livre dans le livre: le De amore et le roman de Makrembolitès. *Byzance et l'Occident: Rencontre de l'Est et de l'Ouest*. (szerk.) Egedi-Kovács Emese (Budapest, 2013) 91–100.
- Egedi-Kovács Emese: Béla-Alexiosz emléke a 12. századi francia irodalomban. *Francia–magyar kapcsolatok a középkorban*. (szerk.) Györkös Attila – Kiss Gergely – Ságghy Marianne (Debreceni Egyetem, 2013).
- Egedi-Kovács Emese (szerk.): *Byzance et l'Occident: Rencontre de l'Est et de l'Ouest*. (Budapest, 2013).
- Egedi-Kovács Emese: Le souvenir de Béla-Alexis dans la littérature française du XIIe siècle. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 161–177.
- Farkas Zoltán: Sailing to (Yeats') Byzantium. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 315–326.
- Hegyi Orsolya: Florilegium Patrum Latinorum de Processione Spiritus Sancti. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 359–361.
- Horváth László: Az Athénogenés-papirusz első kiadásának története. Fodor György, Sarbak Gábor (szerk.) *Ünnepi kötet Maróth Miklós hetvenedik születésnapja tiszteletére* (Budapest, 2013) 57–71.
- Horváth László: Az Alexandrosszal kötött szerződés (Corpus Demosthenicum XVII.): a szerzőség kérdéséhez. *Antik Tanulmányok* 57 (2013) 81–91.
- Horváth László: The Importance of Delivery: The Background of an Illustrative Anecdote, More modoque. *Festschrift für Miklós Maróth zum siebzigsten Geburtstag* (szerk.) Fodor Pál – Mayer Gyula – Monostori Martina – Szovák Kornél – Takács László (Budapest, 2013) 43–54.
- Juhász Erika: Király-tükör a Húsvéti krónikában. *Antik Tanulmányok* 57 (2013) 137–146.

- Juhász Erika: *Chronicon Raderianum. Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West.* (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 121–129.
- Juhász Erika (szerk.): *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia V., Budapest, 2013).
- Lágler Éva: Janus Pannonius görög–latin szókincse. *Phylobolia. A CHSEC nyolcadik országos konferenciáján elhangzott előadások.* (Szerk.) Adorjáni Zsolt (Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete, Piliscsaba 2013) 24–31.
- Mihálykó Ágnes: Miről mesél egy papiruszlevél? A P. Laur. PL III/633 mint a korai kereszténység forrása. *Ad perpetuam rei memoriam* (szerk.) Ternovác Bálint (Budapest, 2013) 43–52.
- Szegvári Zoltán: Anna Komnéné és a Nyugat. *Ad perpetuam rei memoriam.* (szerk.) Ternovác Bálint (Budapest, 2013) 69–75.
- Szepessy Tibor (recenzió): Apollonius pictus. (National Széchényi Library, Budapest, Cod. Lat. 4) Szerkesztette / Edited by Boreczky Anna, Németh András. *Antik Tanulmányok* 57 (2013) 166–170.
- Szepessy Tibor: *Bevezetés az ógörög verstanba.* (Budapest, 2013).
- Szikora Patrícia: *Chronicon breve – Magyar történelmi vonatkozású bejegyzések a rövidkrónikákban. Eötvözet II. Acta Szegediensia Collegii de Rolando Eötvös Nominati* 2. (szerk.) Nagyillés János (Szeged, 2013) 126–135.
- Szikora Patrícia: *Chronicon breve – Magyar történelmi vonatkozású bejegyzések a rövidkrónikákban. Phylobolia. A CHSEC nyolcadik országos konferenciáján elhangzott előadások.* (szerk.) Adorjáni Zsolt (Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete, Piliscsaba 2013) 49–55.
- Tóth Iván: *Alexandros Homérosa – Arrhianos-tanulmányok.* (Budapest, 2013)

2014

- Berkes Lajos: Schreibübungen mit einem Psalm-Zitat: Neues aus der Verwaltung des Fayums im 8. Jh. *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 188 (2014) 241–244.
- Berkes Lajos: Zwei Neue Dokumente aus dem spätantiken Oxxyrhynchus. *Archiv für Papyrusforschung* 60 (2014) 223–228.
- Delbó Katalin: Ein byzantinischer Roman aus dem 12. Jahrhundert. Niketas Eugenianos: Drosilla und Charikles. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 71–81.
- Egedi-Kovács Emese: La traduction française de la version grecque dite d'Iviron de Barlaam et Joasaph. À propos de l'édition critique en cours. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 83–94.
- Farkas Zoltán: Three Epigrams (cod. Paris. suppl. Gr. 309 f. VI). *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 95–105.
- Horváth László: Plutarchos: μεθ' ιστορίας και αποδειξιως Hérodotos rosszmájúsága és az „olympiai történet” (Plut. Dem. IX,1). *Antik Tanulmányok* 58 (2014) 121–127.

- Horváth László: Bemerkungen zur Rede XVII im Corpus Demosthenicum. Hypereides als Verfasser (?). *Wiener Studien Beiheft* 36 (2014) 73–80.
- Horváth László: Plutarchs μεθ' ιστορίας και αποδειξεις: Über die Bosheit des Herodot und die „olympische Geschichte“ (Plut. Dem. IX,1). *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 45–54.
- Horváth László (recenzió): Mészáros Tamás: A rhamnusi Antiphón. Antiphón-tanulmányok (Apollo könyvtár 32). Argumentum Kiadó, 2011. *Antik Tanulmányok* 58 (2014) 158–162.
- Horváth László: *Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen. Beiträge der Tagung Klassisches Altertum - Byzanz – Humanismus der XI. Ung. Konf. für Alt.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia X., Budapest, 2014).
- Horváth László és Vargyas Brigitta (szerk. és ford.): *Jacqueline de Romilly – Monique Trédé: Az ógörög nyelv szelleme.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia IX., Budapest, 2014).
- Juhász Erika: Scelus nomine Andreas Darmarius scriptor et veterator nequissimus. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 107–116.
- Mayer Gyula (szerk.): Maywald József – Vayer Lajos – Mészáros Ede: Görög nyelvtan (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VIII., Budapest, 2014).
- Ötvös Zsuzsanna: Marginal Notes and their Sources in the Manuscript ÖNB Suppl. Gr. 45. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 231–242.
- Szepessy Tibor: La fin de l'histoire. Quelques contributions au roman d'Achille Tatius. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 13–26.
- Szepessy Tibor: *Achilleus Tatios: Leukippé és Kleitophón története.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia X., Budapest, 2014).
- Szepessy Tibor (szerk.): *Római Költők Antológiája.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VII., Budapest, 2014).
- Szikora Patrícia: An Avar Embassy in Constantinople (Corippus: In laudem III, 231–407). *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 117–123.
- Tóth Iván: The Last Byzantine Historiographer and his Audience. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 125–133.

